

VLAAMSE BEROEPSVERENIGING VAN VEILIGHEIDS-COÖRDINATOREN

Nieuwsbrief VBVC

Jaargang 5

2017 – 2de nieuwsbrief

INHOUD

- Intro
- Agenda 2017
- Stofpreventie
- Bespreking arbeidsongeval
- Campagne week van de veiligheid
- Arbeidsongevallen

VBVC op facebook :

<https://www.facebook.com/VBVC-1745500912345414>

Collegae,

In deze tweede ietwat late nieuwsbrief van 2017 vindt u de stand van zaken van onze beroepsvereniging.

In nieuwsbrief 4.4 hadden we het al even over de nieuwe Vlaamse wetgeving ivm stofpreventie die in voege getreden is op 1 januari 2017.

Op de vorige ledenvergadering op woensdag 16 mei hadden we het over “stofpreventie – stofemissie”. Dit door Piet De Groote van bvba VETO, daarom wordt dit in deze nieuwsbrief nog even toegelicht.

Verder vindt u de bespreking van een arbeidsongeval ernstig arbeidsongeval met prémuren, waar we even stil staan bij het effect van spatkrachten. Misschien kan dit een item worden om regelmatig op te nemen. Een situatie waar we vermoedelijk niet bij stilstaan.

Als laatste punt opnieuw een blik op de recentelijke arbeidsongevallen waaruit blijkt dat er volgens onderzoek elke 15 seconden ergens ter wereld een arbeidsongeval gebeurt. Jammer genoeg is de bouwsector nog steeds de koploper.

Om de veiligheid opnieuw wat aandacht te schenken is er in week 43 (maandag 23 – zondag 29 oktober) de Europese Week voor veiligheid en gezondheid op het werk, dit wordt elk jaargeorganiseerd door het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk.

Met vriendelijke groet Philippe Englebert
Voorzitter VBVC

Agenda 2017/2018

- Donderdag 7 december 2017: ledenvergadering ivm asbest, te Zwijndrecht door dhr Aart Vandebroek van de firma Abesco
- Woensdag 31 januari 2018: Nieuwjaarsreceptie

Alle betalende leden worden hiervoor uitgenodigd.

Niet-leden kunnen zich inschrijven aan de prijs van 140€, hierbij zijn ze dan ook automatisch lid van VBVC.

Stofemissie en stofpreventie

We gaan het hier even niet hebben over de nieuwe Vlaamse wetgeving ivm stofpreventie die op 1/1/2017 in voege getreden is en waar u de wetgeving hieromtrent onder andere terugvindt in onze nieuwsbrief 4.4 (zie website www.vbvc.be) en die een Vlaamse materie is en dus enkel onder de bevoegdheid valt van de gemeentelijke of stedelijke milieuambtenaar en de politie. Persoonlijk heb ik mijn bedenkingen bij de daadkracht van deze nieuwe wet.

Onze collega Piet De Grootte heeft op de ledenvergadering in mei een zeer uitgebreide presentatie gegeven ivm stofemissie en stofpreventie, wat dus niet in enkele lijnen samengevat is.

Eerst en vooral, waarom is stof gevaarlijk of waarom moet er aan stofpreventie gedaan worden: Er is een vrij hoog sterftecijfer ten gevolge van stof, 9300 doden in België in 2015 (bron: EEA Report No 5/2015 Air quality in Europe — 2015 report.)

Waar moeten we als veiligheidscoördinator mee rekening houden

In het Kb tijdelijke of en mobiele bouwplaatsen staat oa in Art. 52.

§ 1. De aannemers moeten, overeenkomstig de instructies die zij moeten raadplegen of die zij ontvangen hebben, zorg dragen voor de veiligheid en de gezondheid van de andere betrokken personen, en, indien zij persoonlijk een beroepsactiviteit op de bouwplaats uitoefenen, eveneens zorg dragen voor hun eigen veiligheid en gezondheid.

§ 2. Daartoe moeten zij, overeenkomstig de instructies: 1° op de juiste wijze gebruik maken van machines, toestellen, gereedschappen, gevaarlijke stoffen, vervoermiddelen en andere middelen;

De aannemers, zelfstandigen, hun personeel of de gelijkgestelden moeten zichzelf en anderen dus beschermen tegen gezondheidsrisico's waaronder stof.

In Bijlage III 6b

Indien werknemers een zone moeten betreden waar de atmosfeer mogelijk een giftige of schadelijke stof of onvoldoende zuurstof bevat, of ontvlambaar kan zijn, dient de atmosfeer in deze zone te worden gecontroleerd en moeten passende maatregelen worden genomen om elk gevaar te voorkomen.

Over welk stof hebben we het of wat is gevaarlijkstof

- Kwartstof: dit bevindt zich o.a. in graniet, leisteen en zandsteen, maar ook in zand en grind, en daardoor in samengestelde producten zoals beton. Wanneer deze materialen worden **bewerkt**, komt **kwartsstof** vrij.

- Asbestvezels: dit komt oa voor in golfplaten, leien, vloerbekleding, .. In 1979 werd in België omwille van de gezondheidsrisico's het toepassen van asbest als spuitlaag voor het verhogen van de brandweerstand van een gebouw reeds verboden. Andere asbestmaterialen mocht niet meer gebruikt worden in de productie van bouwmaterialen sedert 1998. Een aantal uitzonderlijke industriële toepassingen werd nog toegelaten tot 2005.
- Houtstof: dit ontstaat bij het verwerken of bewerken van hout. Blootstelling aan houtstof kan een risico voor de gezondheid vormen. Stof van hardhout is sinds 1998 in Europa geclassificeerd als een kankerverwekkende stof. Vooral activiteiten waarin veel stof van harde houtsoorten vrijkomt zijn schadelijk: zagen, schaven, frezen van en boren in houtsoorten als eik, beuk, kastanje, kerselaar, acacia, palissander, mahonie (acajou), teak.
- Isolatie materialen: deze zijn te verdelen in Minerale (glas- en steenwol, keramische isolatiematerialen), Synthetische (kunststoffen als PUR-, PIR- UF- en PS-schuim) en natuurlijke materialen (zoals kurk, vlas-, hout- en schapenwol). De minerale geven klachten van huidirritaties en jeuk tot en met klachten aan de luchtwegen. De keramische vezels zijn kankerverwekkend.
- De kunststofmaterialen, vooral schuimen in vaste en sprayvorm, zijn in het gebruik meestal weinig schadelijk. Wel is de productie van deze synthetische isolatiematerialen belastend voor het milieu. Van de meeste natuurlijke isolatiematerialen is zowel het productie- als het verwerkingsproces vrijwel niet schadelijk voor mens en milieu. Een nadeel is dat niet met alle natuurlijke materialen al veel ervaring is opgedaan. Sommige natuurlijke materialen bevatten schadelijke brandwerende middelen.

Gezondheidseffecten van stof

Stof kan schade toebrengen aan de longen, huid en ogen. Niet alle stof is even schadelijk voor de gezondheid. Daarom worden stofsoorten in verschillende groepen ingedeeld. Of deze daadwerkelijk tot gezondheidsklachten leiden, is afhankelijk van veel factoren.

- Hinderlijk stof is stof dat geen specifieke gezondheidseffecten geeft. Maar dit soort stof kan wel de ogen, huid en longen irriteren. Bovendien moet het stof uit de luchtwegen worden verwijderd. De reinigingsmechanismen kunnen overbelast raken, waardoor de luchtwegen verstopt raken met slijm en stof. Gevolg:

ademhalingsproblemen. De term 'hinderlijk stof' is dus eigenlijk erg misleidend. Aandoeningen als astma en bronchitis kunnen door hinderlijk stof worden veroorzaakt of verergerd. Ook kan kortademigheid veroorzaakt worden. Voorbeelden van hinderlijk stof zijn: gips, kalkstof, portlandcement, krijt, marmer, zetmeel (behangerslijm).

- Fibrogeen stof is in staat bindweefselvorming in de longen te veroorzaken. De medische term hiervoor is longfibrose of stoflong. De ziekte begint met klachten als hoesten, kortademigheid bij matige inspanning en slijm opgeven. Bij vermindering van de stof-blootstelling kunnen de klachten in dit stadium nog afnemen. Als de blootstelling aan fibrogeen stof doorgaat, neemt de longfunctie steeds verder af. Uiteindelijk leidt zelfs een lichte lichamelijke inspanning als normaal traplopen tot kortademigheid. Als dit stadium is bereikt nemen de klachten ook niet meer af bij beëindiging van de blootstelling. De longen zijn ook gevoeliger geworden voor allerlei soorten luchtweginfecties. De meest bekende fibrogene stoffen zijn kwarts en asbest.
- Asbest kan asbestose, longkanker en kanker aan het borst- of buikvlies veroorzaken. Deze laatste kanker is in het algemeen binnen een half jaar na het begin van de klachten dodelijk.
- Kwartsstof kan bij inademing kortademigheid veroorzaken, waardoor irritaties aan de luchtwegen ontstaan. Door kwartsstof in te ademen, kan men stoflong of silicose krijgen, een ongeneeslijke ziekte waardoor het longweefsel minder elastisch wordt. Bij inspanningen ontstaan dan kortademigheid en benauwdheid. Andere symptomen zijn hoesten en pijn in de borst. Die schade is onherstelbaar. Bij langdurige blootstelling (10–20 jaar) kan longkanker ontstaan. Kwartsstof is op zich niet kankerverwekkend, maar blootstelling aan kwartsstof zorgt ervoor dat het longweefsel minder elastisch wordt. Daardoor worden andere schadelijke stoffen, die wél kanker kunnen veroorzaken (bv. de teer in tabaksrook), minder makkelijk uit de longen verwijderd. Zie ook NAVB-dossier bundel nr 120 de risico's van kwartsstof
- Glas- en steenwol: Tijdens het werken met glas- en steenwol kunnen stukjes van de vezels afbreken en als stofdeeltjes in de lucht terecht komen. Mogelijke gezondheidseffecten: irritatie van de luchtwegen, huid en ogen. De minerale geven klachten van huidirritaties en jeuk tot en met irritatie van de luchtwegen, huid en

ogen. De keramische vezels zijn kankerverwekkend.

- Houtstof lijkt op het eerste gezicht onschuldig als stof van een natuurproduct als hout. Vooral bij vers hout ontstaan echter problemen door het huidcontact met het zaagsel en door het inademen van de houtstof. Houtstof veroorzaakt irritatie van het neusslijmvlies. Gevolg: heftige niesbuien, loopneus, verstopte neus, bloedneus en klachten aan de luchtwegen zoals keelontsteking en bronchitisachtige klachten. Bepaalde soorten hardhout - zoals Iroko, Teak en Western Red Cedar - veroorzaken allergische reacties. Die kunnen zich uiten in astma-achtige klachten en eczeem. Er bestaat een risico op het ontwikkelen van kanker (long- of neuskanker). Voor zachthout is minder bewijs voorhanden.

Preventiemaatregelen

We kennen allen de hiërarchie in de preventiemaatregelen

- Bronaanpak
- Collectieve preventie
- Persoonlijke preventie
- Instructies – signalisatie (vb bij asbest)

Hierop toegepast

- Kies een materiaal dat minder (gevaarlijk) stof bevat bv het verbod op gebruik van asbest.
- Kies een werkmethode die minder stof verspreidt. Bv bouwmaterialen kunnen opmaat besteld worden, er bestaan verpakkingen met ½ of ¼ stenen (minder slijpwerk)
- Wat de omgeving betreft: afschermen van de werkplek met doeken of zeilen, en benevelen van de locatie
- Gebruik gereedschap met (punt)afzuiging. Gebruik aangepaste stofzuigers (EN60335-2-69) . Vermijd het gebruik van luchtcompressors of veegborstels, deze verspreiden het stof. Benevel het stof bv bij afbraakwerken of gebruik de waterzaagtafel bij slijpen
- Geef de gepaste PBM's (vb maskers FFP3, P3) als de vorige maatregelen onvoldoende resultaat opleveren
- Geef voorlichting en instructies over stof en de preventiemaatregelen
- Meten van de aanwezigheid van stof: blootstellingstelling gevaarlijke stoffen onder de MAC waarde houden. Dit weet men door te meten.

De uitgebreide presentatie van Piet De Groote is voor onze leden te downloaden op de website via de leden login www.vbvc.be

Philippe Englebort

Verslag ernstig arbeidsongeval met prémuren.

Situatie vooraf: Een aantal prémuren waren geplaatst. Conform de instructies werden er 2 schoren geplaatst, aan dezelfde zijde van de muur.

Na een nachtelijke storm, waren een groot aantal prémuren niet meer loodrecht. Het aanpassen hiervan was voor de aannemer een tijdrovende activiteit. Daarom werd besloten door de aannemer om een 3de schoor te plaatsen, aan de andere zijde. Dit zowel voor de geplaatste muren, als voor de komende muren.

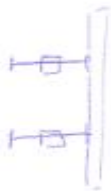
Ongeval: Bij het plaatsen van een nieuwe muur kreeg men de te plaatsen muur niet loodrecht. Met een hamer werd geprobeerd om de schoren verder op te spannen, om de muur recht te krijgen. Plots spatte de muur uiteen, met een grote kracht. De brokstukken komen op een arbeider terecht. Zijn rug wordt verbrijzeld.

Oorzaak: Er stond al 1 schoor opgespannen. Schoor nr. 2, aan de overkant, was normaal nog niet opgespannen. Maar door een fout of technisch falen stond die wel al geblokkeerd. Daardoor stond de muur al geblokkeerd, maar niet in de loodrechte stand. Tijdens het verder opschoren van schoor 3, kwam er zoveel spanning in de muur, dat die het uiteindelijk heeft begeven.

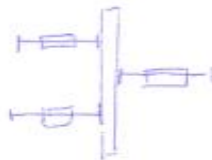
Achteraf: In de instructies van de prémuren staat dat er 2 schoren dienen gebruikt te worden. Het wordt echter niet verboden of afgeraden om meer schoren te plaatsen.

Conclusie: Als men echt meer schoren wil plaatsen, mogen de extra schoren pas nadien geplaatst worden. De extra schoren mogen niet gebruikt worden om de stand te corrigeren. De extra schoren mogen enkel de muur op zijn plaats houden.

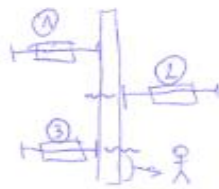
Normaal

Door de wind sommige muren wat uit hun lood geraaid 's nachts
→ 3de schoor geplaatst

Nu bij plaatsing direct 3 schoren.

- ⊗ ①-② stonden opgespannen.
- ⊗ Tijdens opspannen van ③ is de muur op 2 plaatsen gebarst

⊕ Muur of scheidingsrug verbrijzeld.

⚠ **ALTYD** maar aan 1 kant opspannen. De andere kant gewoon afleggen.

Tekst en illustratie : Pieter Marchand

Campagne week van de veiligheid

Het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk (EU-OSHA) helpt werkplekken in Europa veiliger, gezonder en productiever te maken. Het Agentschap, dat in 1994 door de Europese Unie werd opgericht en gevestigd is in Bilbao, Spanje, verricht onderzoek naar veiligheid en gezondheid, ontwikkelt en verspreidt hierover betrouwbare, evenwichtige en onpartijdige informatie en werkt daarbij samen met een netwerk van organisaties uit heel Europa om arbeidsomstandigheden te verbeteren. EU-OSHA voert ook twee jaar durende campagnes voor een gezonde werkplek, die worden ondersteund door de EU-instellingen en de Europese sociale partners en die op nationaal niveau worden gecoördineerd door het netwerk van focal points van het Agentschap. De campagne 2016- 2017, „Gezond werk, voor alle leeftijden”, is bedoeld om werkgevers te helpen bij de aanpak van de uitdagingen van een ouder wordende beroepsbevolking en aandacht te vragen voor het belang van duurzaam werk gedurende het gehele arbeidsleven van werknemers.

Meer info :

Arbeidsongevallen

Elke 15 seconden is ter wereld ergens een dodelijk arbeidsongeval.

De bouwsector springt in de hele wereld boven het gemiddelde uit met een onevenredig groot aantal arbeidsongevallen. De landbouwsector is op zijn eentje goed voor de helft van alle dodelijke arbeidsongevallen.

Het beroep van mijnwerker is bij uitstek het gevaarlijkste beroep ter wereld, niet alleen door de lange reeks van mijnrampen maar ook door de typische beroepsziekten van mijnwerkers.

Op juridisch vlak moeten de meeste landen nog een tandje bijsteken. De overheden van 75 landen hebben minstens één van die vier conventies geratificeerd.

Het gaat om drie sectorale conventies over veiligheid op het werk in de bouwsector, in de landbouw en in de mijnen en om één interprofessionele conventie.

Die laatste conventie vraagt van landen die ze ondertekenen dat ze op een tripartite en systematische wijze hun beleid rond veiligheid en gezondheid op het werk regelen. Alleen Zweden, Finland en Slowakije hebben alle vier conventies geratificeerd en wettelijk bindend gemaakt.

België deed dat ook al met de drie sectorale conventies, maar nog niet met de interprofessionele conventie 187.

(Convention concerning the promotional framework for occupational safety and health

http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C187

De catalogus van problemen die het expertenrapport bundelde klinkt heel bekend in Belgische oren. Er zijn te weinig middelen voor de ondersteuning van het sociale overleg rond arbeidsveiligheid.

Hervormingen van de wetgeving zijn niet ingegeven door de zorg om een hoger niveau van veiligheid maar om de administratieve lasten te verminderen. Er zijn minder regels voor werkgevers, of overheden die vinden dat in tijden van economische crisis het best wat minder mag zijn met arbeidsveiligheid, want de werkgevers hebben het al zo moeilijk meneer.

Ook heel Belgisch klinkt het tekort aan goede statistieken rond problemen van arbeidsongevallen en beroepsgerelateerde ziekten. Zo beschikken we over geen of weinig betrouwbare data inzake migranten, buitenlandse werknemers. Er zijn problemen met onderaangifte van arbeidsongevallen.

In kmo's is er een gebrek aan een goede sociale dialoog tussen werkgevers en werknemers, hetzelfde geldt voor interims.

Inspectiediensten zijn zwak en onderbemand, de sancties bij overtredingen zijn slap. Veiligheidsproblemen zijn frequenter bij werknemers van onderaannemers.

Al kan het altijd nog wat krasser: in Georgië mag de arbeidsinspectie volgens de wetgeving enkel met toelating van de werkgever in een onderneming komen kijken, in Moldavië moeten ze altijd vooraf verwittigen en moeten inspecties strikt beperkt worden.

Volgens de werkgeversorganisatie kampt de privésector met een overrapportering van ongevallen die frauduleus als arbeidsongeval worden aangegeven.

Bovendien stelde hij dat het expertenrapport te weinig kritisch de vakbondsklachten had onderzocht dat sommige werkgevers in sommige landen hun arbeidsongevallen moedwillig onderrapporteren.

Nochtans raamde het Belgische Fonds voor Arbeidsongevallen recent in nota's voor het beheerscomité dat in België 3 op 4 arbeidsongevallen niet worden aangegeven.

Voorts heeft de daling van de geregistreerde arbeidsongevallen in de bouwsector vooral te maken met het groot aantal buitenlandse werkgevers van buitenlandse bouwvakkers wiens arbeidsongevallen op Belgische werven niet in België moeten worden aangegeven.

En dan hebben we het nog niet over het groeiende aantal buitenlandse zelfstandigen op Belgische bouwerven. Van overrapportering hebben we hier noch elders in de wereld veel last.

Van het goede te veel

Zo veel internationale conventies rond arbeidsveiligheid, met daarin ook nog specifieke sectorale conventies, vinden de werkgevers te veel van het goede.

Voor hen moet het kleine aantal ratificaties aangegrepen worden om die specifieke sectorale conventies te herzien, of te moderniseren, zoals dat heet in hun jargon.

Ze ijveren voor een nieuwe conventie met wat algemene, en daarom onvermijdelijk vage principes en eventueel wat bijlages voor een aantal sectoren. Ze willen vooral veel bestaande regels afschaffen.

De werkgeversvoorstellen kenden gelukkig weinig bijval. Ook niet vanop de regeringsbanken. De volgende dagen doet het secretariaat van de conferentie een voorstel van conclusies. Hopelijk komt er een campagne om meer landen aan te zetten tot de ratificatie van deze conventies.

Elke 15 seconden sterft immers ergens ter wereld iemand aan de gevolgen van een arbeidsongeval of een beroepsziekte. Elke seconde raken 10 mensen gewond op hun werk door een ongeval.

(bron WWW.mo.be)

3/4/2017 Een man is zwaargewond geraakt bij een arbeidsongeval op een bedrijf in het Oost-Vlaamse Nokere (Kruishoutem). Hij zou onder een groot stuk marmer zijn terechtgekomen. Bij het takelen van een groot stuk steen zou er iets losgekomen zijn.

15/05/2017 Een bouwvakker uit Lendelede is levensgevaarlijk gewond geraakt bij een arbeidsongeval in Ingelmunster. Bij een appartementsgebouw in aanbouw zakte een zwaar gewelf van goed 3 ton naar beneden en viel de bouwvakker mee naar beneden. Hij belandde zo'n 8 meter lager, met de betonplaat deels op zich. De man is enkele dagen later overleden.

19/07/2017 Een Poolse twintiger is om het leven gekomen bij een arbeidsongeval in Aalbeke. De man viel naar beneden, toen hij isolatie aan het leggen was op een dak. De arbeider was aan de slag op een bouwterrein waar de firma Vanmarcke nieuwe gebouwen laat optrekken. De man viel acht meter naar beneden en overleed ter plaatse.